

groeien. Meer belastinginkomsten kun je realiseren door de economie weer aan de praat te krijgen.

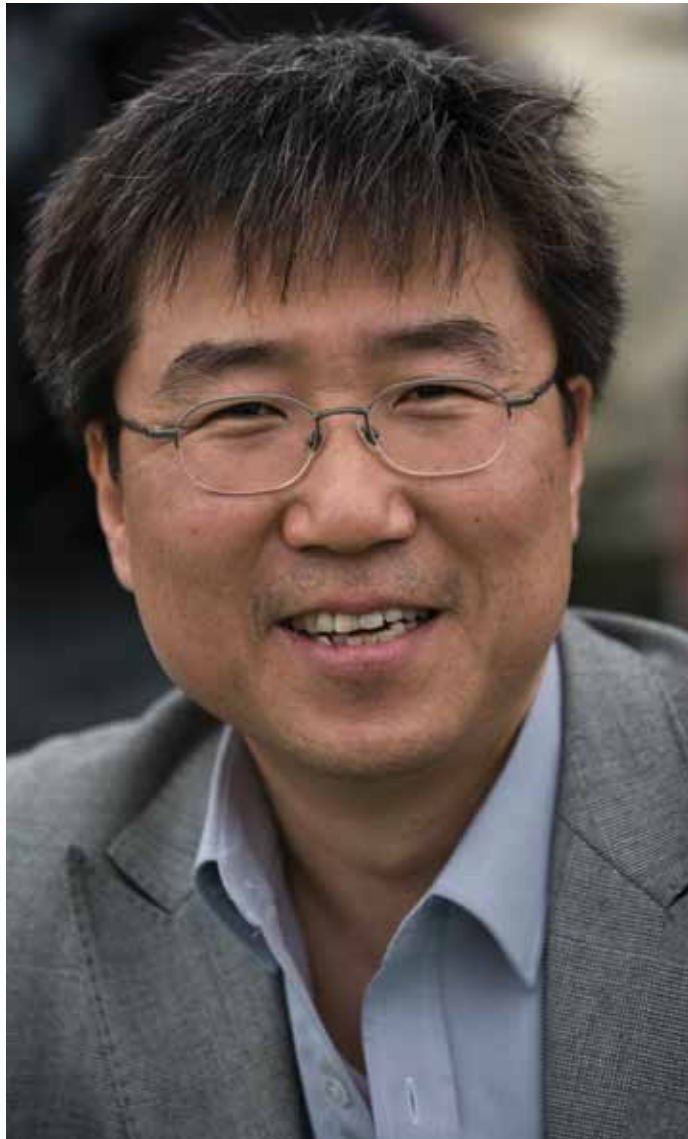
Ik ben dan ook veel meer voor fiscale maatregelen dan voor monetaire maatregelen. Compleet nutteloos was het niet, maar al het vrijgekomen geld komt niet terecht bij de mensen die het nodig hebben. Neem Groot-Brittannië waar de centrale bank vorig jaar een speciaal programma introduceerde om banken extra geld te geven dat zij vervolgens weer konden uitlenen aan kleine ondernemers. Uiteindelijk is het aantal leningen aan ondernemingen juist teruggelopen. Ik zie liever dat overheden het geld gericht uitdelen dan dat centrale banken een kanon inzetten waar geen grote kogel maar hagel uitkomt.

Kunnen overheden wel meer uitgeven?

Het beleid van de centrale banken hangt nauw samen met de angst die er heerst bij overheden om schulden aan te gaan. Deze angst is ongegrond. Overheden kunnen vaak lenen van de eigen mensen en Japan heeft laten zien dat er dan geen problemen ontstaan. Nu wil ik de Japanse problemen niet goedpraten (Japan heeft een schuldenberg van ruim 200 procent van het bruto binnenlands product, redactie), maar belastingbetalers vergeten vaak dat ze niet alleen geld betalen aan, maar ook geld ontvangen van de overheid.

Uitgeven is leuk, maar is hervormen niet even belangrijk?

Je kunt je afvragen of je juist nu de welvaartstaat moet hervormen. Als je wilt hervormen dan moet je het in ieder geval niet doen wanneer het economisch slecht gaat. Consumenten en kleine bedrijven zijn de groeimotoren van een economie. Door te hervormen ontstaat er onzekerheid bij deze belangrijke groepen, het tegenovergestelde van wat je wilt bereiken.

In uw laatste boek schrijft u dat financiële markten 'te efficiënt zijn.' Wat bedoelt u daarmee?

De financiële wereld is enorm belangrijk. Een onderneming die een fabriek wil bouwen, kan geld ophalen op de kapitaalmarkt en met dit geld aannemers aan het werk zetten. Maar het bouwen van een fabriek of - een stap verder - het verzamelen van technologische kennis om een toponderneming neer te zetten, kost tijd, terwijl financiële instrumenten binnen minuten de hele wereld over kunnen gaan. Ongeduldig kapitaal dat kortetermijngewin voorop heeft staan kan desastreuze gevolgen hebben voor de reële economie.

Dat betekent niet dat de financiële versnelling dezelfde moet zijn als de reële, dat zou nutteloos zijn. Maar een te groot verschil in snelheid kan de reële economie in gevaar brengen, zoals de kredietcrisis pijnlijk blootlegde.

Terugschakelen dus. Hoe werkt dat in de praktijk?

Ons financiële systeem zal herschreven moeten worden. Nobelprijswinnaar James Tobin stelde jaren terug al dat er zand in de financiële machine moet worden gegooid om de buitensporige efficiëntie van financiële markten tegen te gaan. Zijn voorstel was een financiële transactietaks, lang

“EEN GROTERE VINGER IN DE PAP VAN DE OVERHEID BIJ DE INTRODUCTIE VAN FINANCIËLE PRODUCTEN LIJKT ME NIET MEER DAN NORMAAL. DE WERELDECONOMIE IS KWETSBAARDER DAN WE DENKEN”

een taboe, maar ondertussen al realiteit in verschillende landen. Andere maatregelen zijn bijvoorbeeld het zetten van restricties op grensoverschrijdende kapitaalstromen en het van tevoren controleren van financiële producten.

Dat klinkt opnieuw als meer overheid. Het lijkt alsof u stelt dat de markt zelf geen reparerend vermogen heeft.

Het financiële stelsel is de bocht uitgevlogen. Ik zou niet zo ver willen gaan als oud-federal-reservebaas Paul Volcker die zei dat de laatste nuttige financiële innovatie de pinautomaat was, maar veel opgetuigde financiële producten waren zo complex dat de whizzkids ze zelf ook niet meer begrepen. We vinden het allemaal vanzelfsprekend dat medicijnen uitgebreid getest worden voordat ze de markt op komen. Terecht, want het lichaam is kwetsbaar en complex; hoe het reageert op medicijnen is niet altijd te voorspellen. Een grotere vinger in de pap van de overheid bij de introductie van financiële producten lijkt me dan ook niet meer dan normaal. Ook de wereldeconomie is kwetsbaarder dan we denken.